

Toen de brief klaar was, gesloten in de grijze mail-enveloppe, bleef hij even zitten, het gezicht tegen zijn handen. En opeens overstelpte de ellende hem; voor-overgebogen, zijn hoofd op den houten tafelrand, snikte hij het uit, zijn heimwee, zijn vruchteloos verlangen, zijn vernedering en smaad. Zoo lang en overgegeven doorschokte het niet meer te bedwingen snikken hem, dat hij eindelijk, moe en versuft, zijn hoofd uit de omvattende armen weg hief en, door de open deuren, den donkeren avond zag. Alweer tijd om te gaan slapen en dan, Goddank, morgen de Java-boot!

Op een gladde, zacht-ruischend en kabbelende zee, gleed de witte boot door den vroegen avond. Het laatste goud van de traag-zinkende zon lag op de rustige golven.

In den lagen dekstoel zat Bart en ademde gulzig de vochtigheid in, die ziltig uit de waterdiepte opsteeg. Om en boven het kleine, drijvende wereldje van het schip niets dan avond-hemel en onafzienbare zee. Alsof verleden en toekomst waren weggevaagd. Kon het zoo blijven, dacht hij, geen grenzen ooit meer zien, dan zou ook de herinnering. . . .

Een paar jonge stuurhul stonden, den rug naar de reeling, achterwaarts hun armen om het ijzerwerk gehaakt, te praten en te lachen. Benijdend keek Bart naar de stoere, verbruinde gezichten waar, in een joligen lach, de sterke tanden bloot lagen. Kon hij toch ook maar zoo zijn! Wanneer zou het voor hem weer eens een beetje vroolijker worden! O, Goddank, ze gingen weg, aan den anderen kant van de boot riep de kapitein voor de gebruikelijke avond-nos!

Nu had hij het rijk weer voor zich alleen; hij herademde en trok zijn dekstoel dicht bij de reeling en zoo, veilig weggedoken, gaf hij zich over aan de machtige rust van den avond, die zich nu, donker, over de zee gesloten had.

Met iederen golfslag werd hij verder weggevoerd van het voorbije leven, dat zijn geluk en leed had uitgemaakt, en hij besepte, nu hij van dat alles los was, voor goed, hoe zijn hopeloos verlangen toch de kiemkracht van het vertrouwen, dat het eenmaal nog goed komen zou, in zich verborgen had. Hij wist nu wel dat het nooit zijn zou; nooit de eindelijke bekentenis, hoofd aan hoofd en borst tegen borst, nooit de vertrouwdheid van haar hand, die weg zou kruipen in de zijne. Zij was van een ander, onbereikbaar voor hem, als een dief alleen mocht zijn verlangen haar omsluipen. Maar ook dit zou voorbij gaan, uitsterven als ieder vruchteloos verlangen, dan kwam een leegte en weer een nieuwe bloei. Zoo was het leven, zoo zou het ook komen voor hem! Nog had hij, na al die verspeelde maanden, de kansen in zijn hand, en hij zou ze benutten! Als hij wilde, waarachtig en eerlijk wilde, kon hij zijn toekomst zoo prachtig bouwen, maar dan geen nutteloos gedroom. . . . geen. . . . Vaster omsloot hem de